

## OBSAH

- ▶ 1 Úvodník
- ▶ 4 Kam směřuje Fair trade, Přelom na Vysočině
- ▶ 5 Festival lokální ekonomiky
- ▶ 7 Akce k Řecku
- ▶ 8 Doporučujeme
- ▶ 9 Festival lokální ekonomiky
- ▶ 8 Jan Keller k Řecku
- ▶ 9 Václav Bělohradský k Řecku
- ▶ 10 Doporučujeme
- ▶ 11 Paroz na Praze 10
- ▶ 12 Marek Hrubec „evropským občanům“
- ▶ 13 ProAlt
- ▶ 14 Výsledky ankety k TUŽ
- ▶ 18 Noc venku
- ▶ 19 Tiráž, kontakty

# NEOCHOTNÍ OCHOTNÍ

**M**igrační vlna zmítá Evropou. Tedy ani tak ne Evropou, jako Evropskou unií. A ani tak ne samotná vlna migrantů, jako politikum okolo. Společnost se rozdělila na tři skupiny, dvě hlasité a jednu špitající. Jedni migranty okázale vítají s odkazem na humanismus a evropské hodnoty, druzí je nenávidně odmítají jako smrtící vetřelce a pouze třetí se snaží náhlý problém střízlivě analyzovat a najít východisko lidské vůči všem postiženým a spravedlivé vůči všem zúčastněným.

Z půl miliardy obyvatel Unie vidělo migranty na vlastní oči jen pár desítek tisíc, možná stovek tisíc, tj. hluboko pod jedním promile občanů EU. Vždyť také migrantů letos do Unie dorazilo v řádu set tisíc, tj. opět méně než jedna tisícina občanů EU.

Pokud by jich přišlo půl milionu, je to promile, kdyby se do Unie přesunuli všichni z uprchlických táborů v Turecku, Jordánsku a Libanonu, tj. asi 4 000 000, tak je to proti 500 000 000 obyvatel Unie necelé procento. Pokud se nějaká společnost nechá rozložit, snesvářit jedním promile či jedním procentem členů, tak je to špatná, ne-

kvalitní, nesourodá, neživotná společnost těhotná vnitřní destrukcí.

Ano, záleží nejen na počtu, ale i na rozptýlení, resp. koncentraci. Evropané se v Americe smíchávali průběžně, třetí generace už vesměs vlast a jazyk prarodičů nezná a jejich zvyky opouští, naopak židovská komunita přežívá v Evropě již tisíc let. Maďarská menšina poměrně kompaktně rozšířená na jižním Slovensku přetrvává, slovenská roztroušená v Maďarsku již téměř vymřela.

Ano, není to jen kvantitativní koncentrací, vliv má i vnitřní soudržnost dané komunity. Stejně tak však mají vliv i poměry ve většinové společnosti. Je-li okolí otevřené, skýtá-li širší možnosti života, bohatší a důstojný rozvoj osobnosti, svobody, šance a jistoty nejen v proklamacích, nýbrž reálně, je-li přátelské, tolerantní, nebo alespoň lhostejné vůči zvláštnostem menšiny, tak se menšina drolí, asimiluje, sžívá s okolím, prorůstá do něho a přejímá od něho rozvojové



Svoje připomínky, názory, komentáře, prosím posílejte na tuto e-mailovou adresu:

[zpravodaj-az@seznam.cz](mailto:zpravodaj-az@seznam.cz)

(a jsou-li, tak třeba i degenerativní) hodnoty. Je-li však okolí nepřátelské, neposkytuje-li možnosti růstu, drtí-li konkurenčním tlakem, tak příslušníkům menšiny nezbyvá, než se bránit společným úsilím, uchováváním svých institucí, vazeb, hodnot, tradic.

Je EU takovou společností, která dává šance, svobody, jistoty, úcty? Je vystavěna na přátelství, solidaritě, sdílení, či zdůrazňuje konkuren-



renceschopnost, individualitu? Jak pečuje o slabé, jak se mají silní? Kapitalistická společnost, společnost založená na vykořisťování, tj. na neúctě k bližnímu, nemůže ze své podstaty naplnit představy svých občanů, a proto je sociálně neklidná a občas jí otrásají sociální výbuchy. Jedno procento či promile mocných již rozklížilo západní civilizaci včetně EU tak, že nezvládá péči a rozvoj vlastních občanů, natož ještě migrantů. EU by přitom hravě uživila půl či pět milionů migrantů, s trochou skromnosti by jich zvládla i 50 milionů, přežila by i 500 milionů přistěhovalců – jen by nesměla být vykořisťovatelská, nýbrž solidární. Od popelářů po prezidenty, od svařečů po soudce, prodavačky i ředitelé, sestry i lékaři. Leč taková Unie není.

Akutní pomoc migrantům je technická záležitost: vyskladnit či vyrobit potraviny, zajistit ubytování atd. Zvládnutí migrace v jejím celospolečenském kontextu je daleko složitější, určitě nad intelektuální a morální schopnosti momentálně rozhodujících činitelů EU a členských států. Dokázaly to už před lety nepokoje v ghettech ve Francii, dokazuje to vlekoucí se romská otázka v celé Evropě a dokazuje to současná pro/protimigrační hysterie, navíc stimulovaná médii.

Začlenění či nezačlenění migrantů je ale jen postoj k důsledkům čehosi. Řešením – o němž se však takřka nehovoří – je likvidace zdroje migrační vlny.

Nejde o dodávky příkrývek a jídla do uprchlických táborů na Blízkém východě. Jde o zásadní změnu zahraniční politiky USA a EU včetně ČR v pásu chaosu od Západní Sahary po Afghánistán, od Konga po Ukrajinu. Migrace neskončí, pokud se tam bude válčit a pokud tam nedojde k sociálnímu vzestupu. Bez toho se tam migranti nemají důvod vracet. Mírová politika je zadarmo, resp. je levnější, a to mnohem, než válečná. Sociální vzestup je závislý na ekonomickém rozvoji a ten mají evropské a jiné instituce a firmy v moci. Narovnat pokřivené obchodní vztahy Sever - Jih bude sice na účet Severu, ale jen proto, že je ve vysokém přebytku, že má vůči Jihu obrovský dluh. Pokud by někoho trápilo, že by se měla Unie a její firmy podělit o své zisky z obchodu s Jihem, výrazně tam investovat, nastolit spravedlivější vztahy, vychovat si konkurenci atd., měl by si rozmyslet, zda bude ze svých zisků platit (ryby) migrantům v EU, nebo (z nich udělá rybáře) u nich doma. Jsou jen tyto dvě lidské cesty, třetí je nelidská a vede k nové Osvětlení. Nynější severoatlantické politické reprezentace a jejich pasáci z vojensko-průmyslového komplexu, energetických a farmaceutických korporací a dalších firem kšeftujících se strachem jsou však sotva schopni řešit podstatu problému, nastolit mír

## ZVLÁDNUTÍ MIGRACE JE NAD MORÁLNÍ SCHOPNOSTI ČINITELŮ EU A ČLENSKÝCH STÁTŮ

a politickou, ekonomickou a sociální spravedlnost. Dohlédnout dílčích cílů jejich kroků, manévrů, intrik a manipulací téměř nelze, konečný je jasný – status, moc a prachy. Kočiček a pejsků kuchtících migrační dort je mnoho, o to více nepoživatelný dort je. Další dodávky zbraní za desítky miliard dolarů? Zavalení států pásu chaosu jejich vlastními potížemi a tím

prodloužení vlády ochablých velmocí? Vnést islám do otevřené, demokratické a humanitní Evropy turisty i terority? Upéci v mediálním stínu smlouvu TTIP? Zlikvidovat Evropu jako globálního konkurenta? Vytlačit ruské křižníky ze syrského

Tartúsu, byť má Rusko o dva řády méně zahraničních základů než USA? Odstranit Asada coby překážku natažení saúdských trubek do Evropy a vyšachovat tak ruský Gazprom?

Znovu ohnout

Kurdy, tento 30-milionový národ bez státu? Rozhněvat Evropany na muslimy a Arabů a tolerovat pak Izraeli tvrdé zúčtování s nimi? Přivést vystrašené Evropany k tomu, aby v demokratických volbách zvolili diktátorské režimy? Kdo je s kým, proti komu, kde a na jak dlouho - sunité či šiité, umírnění či radikální, tolerantní či islamisté, králové a princové, emíři a sultáni, prezidenti, premiéři, komisaři, ministři, USA, RF, EU, SRN, Francie, V. Británie, Turecko, Saúdská Arábie, Izrael, Sýrie, Irák, Írán, Katar, Jemen, maličké Emiráty i nejlidnatější Čína? Jen prázdné hlavy a

duše dunící jako sudy či konve ignorují tragedii lidí postižených změtí cizích zájmů, jen krátkozrací, slunkem vstřícnosti oslnění nadšenci nevidí příčiny a kontext dnešního pnutí v Evropě.

Umraňování vlastníků a manažerů firem, kteří kupují politiky, je na desetiletí,

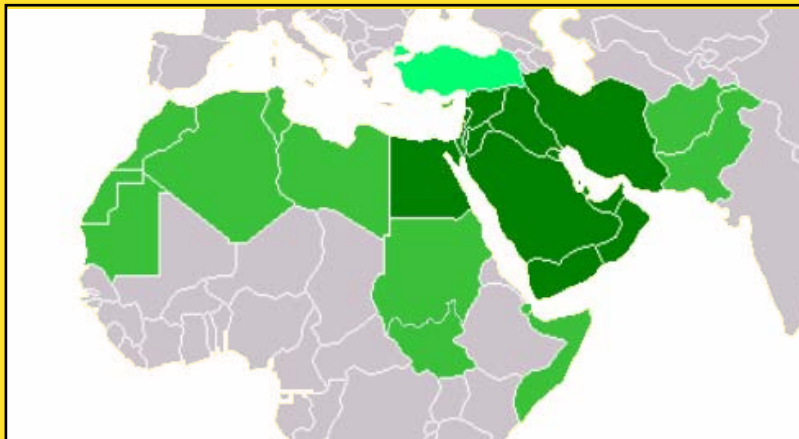
výměna politiků voliči je věcí pravidelných voleb. Mnozí unijní a čeští politici se před lety dali na cestu nekritické spolupráce s USA, nejen situaci řešícího vazalství, ale přímo řítolezečství, nadpráce. Lhali a podváděli, znásilnili mezinárodní právo, obešli OSN i NATO a – včetně zatažení ČR jako státu – vytvořili koalici ochotných, která vpadla do Iráku. Odstranili sice krvavého diktátora, ale krve teče

ještě víc a nejen v Iráku. Dnes se jen velmi neochotně staví k následkům, natož k příčinám, které způsobili. Způsobili smrt, hoře, neštěstí a nejistotu milionům, desítkám, stovkám milionů lidí tří kontinentů. Zneužili demo-

kratických mechanismů k vlastnímu prospěchu, k moci, postavení, penězům. Nemají úctu k ostatním, převracejí hodnoty a ideje, rozbíjejí společnost. Traduje se, že jich je jen jedno procento, možná jich je jen promile. „Horních deset tisíc“. Těch globálních šíbrů

je méně než miliontina. Škodí ale daleko více než migranti.

Klíčem k určení správných, skutečně demokratických politiků, jež nemají občany jen jako voliče, nýbrž jako partnery, je jejich vůle k účasti lidí na řízení věcí veřejných a jejich praktické kroky. I lidské



## KLÍČEM K MIGRANTŮM JE UZNAT JEJICH PRÁVO NA ÚTĚK PŘED VÁLKOU A POMOCI JIM

řešení migrace má svůj počátek v participaci občanů na moci – bez uznání důstojnosti a svébytnosti ostatních, jejich práv a zodpovědnosti, totiž nelze trvale vyřešit žádný společenský problém. To je i klíč k migrantům: uznat jejich právo na útěk před válkou, pomoci jim k důstojnému přežití těžkého období a k novému startu, přispět k míru a rozvoji v jejich vlasti, ale také právo nedovolit zneužití humanity a solidarity, právo tázat se, proč odcházejí i z klidných regionů, kdo za tím stojí, a klást si v tom případě podmínky soužití. Klíčem není strach, klíčem je spravedlnost. ◀

Karel Růžička

# KAM SMĚŘUJE FAIR TRADE?

V září se v Praze na Jungmannově náměstí (Era Svět) uskutečnil miniveletrh fair tradeových produktů. Kromě našich přátel z Ekumenické akademie bylo na místě ještě zhruba dalších deset stánků. Sortiment odpovídal tomu, že fair trade se nejčastěji týká kávy, čokolády a čajů. Právě tyto tři položky bylo možné najít u téměř všech stánků. Toho také zástupci AZ využili a doplnili zásoby pro naše sezení. Sortiment občas zpestřili sušenky, koření a Iloně Švihlíkové se dokonce podařilo zakoupit těstoviny z quinoj. Akce byla prozatím malá, ale bezesporu má velký potenciál se dále rozšířit. Koneckonců obeznámenost s konceptem fair trade právě u kávy či čokolády je už poměrně slušná. Hlavním problémem nebude jen dostupnost výrobků, vždyť svůj stánek měla i firma Tchibo, ale především cena, která často několikanásobně převyšuje ceny „běžných“ výrobků. ◀

►Většinu patra zabraly stánky nadnárodních obchodních sítí (Tchibo, Mamacoffee, Casali aj.), které jsou jinak běžně součástí řetězu producent-zpracovatel-dopravce-velkodistributor-prodejce, jehož dopad na producenty právě vedl ke vzniku fair tradeového hnutí...

Byl tam ovšem i stánek Ekumenické akademie, která provozuje obchůdek Fair trade na Florenci vedle Negrelliho viaduktu, kde mj. prodává kávu z vlastní pražírny zaměstnávající zdravotně postižené.



## PŘELOM OPĚT NA VYSOČINĚ

V Havlíčkově Brodě se odehrálo autorské čtení knihy Přelom: Od Velké recese k Velké transformaci s autorkou, Ilonou Švihlíkovou. Po Třebíči se tak Havlíčkův Brod stal dalším městem na Vysočině, kde se debata ke knize a také autorské čtení odehrálo. Zájem byl značný a debatám vyhraněný prostor kavárny U Notáře tak byl zcela obsazen. A jak to bývá pravidlem, nezůstalo jen u čtení z knihy, protože návštěvníci měli řadu dotazů. Od záměrného rozpadu vzdělávacího systému, k pozici amerického dolaru, současné situaci v Číně a samozřejmě také pozici České republiky. Ilona Švihlíková avizovala, že právě k ČR a její ekonomické situaci dopsala novou knihu, která by měla vyjít ještě v tomto roce. Autorka na besedách zažívá řadu milých setkání, k těm nejkrásnějším patřila mladá dívka, která se svěřila, že poslouchá přednášky Ilony Švihlíkové z Youtube na poli, při okopávání. Ilona bude ve svých cestách po republice pokračovat a můžeme prozradit, že ji v dohledné době čekají Litoměřice, Nové Strašecí, Hustopeče, Plzeň, i Bratislava. ◀



►Havlíčkův Brod

# FESTIVAL MÍSTNÍ EKONOMIKY TENTOKRÁT V RUMBLURKU

**P**o Varnsdorfu a Šluknově zavítal letos Festival lokální ekonomiky do Rumburku. Při 3. ročníku této akce se na náměstí tohoto 11-tisícového městečka objevilo asi 15 stánků místních řemeslníků a výrobců a jednotlivých odborných konferencí v tamním hotelu Lužan se zúčastnilo 12 až 20 posluchačů.

Stánky nabízely potraviny (ovoce, zeleninu, uzeniny, med, pivo), keramiku, oděvy a jiné textilní výrobky, šperky apod. Vedle své ruční práce lákali prodejci případné zákazníky údaji o potravinách s vysokým procentem ovoce a masa (občas divočiny), bez nebo s minimem přídavků, o místě původu – nabízeli např. již tradiční „džemolády“, párky, klobásy a salámy, různé medy apod. Nadále chybějí větší místní firmy (krom pivovaru), které by představily, třeba jen na fotografiích, co vyrábějí, čím se živí valná část místních, kteří nejsou řemeslníky či jinými OSVČ. Z pódia akci provázely hudba a písničky skupin několik různých směrů.

Konferenci uvedl hlavní organizátor, motor festivalu Martin Zíka přednáškou o moci spotřebitelů a o lokální ekonomice. Odrazil se od průzkumu z r. 2013, který zjistil, že v řetězcích nakupuje 70 % domácností – tím odplývají z regionu peníze, které pak chybějí v provozu, v investicích, takže mladí odcházejí pryč atd. Podtrhl úlohu osvěty, která by přivedla obyvatele ke změně přístupu a k rozvoji místních hospodářských koloběhů, které dají práci místním, zužitkují místní přírodní zdroje, podpoří rozvoj místních firem, sociálně pozvednou kraj, omezí odtok peněz z regionu, vytvoří zdroje po místní sponzorství, ale také sníží nároky na dopravu mimo region, tj. budou mít i ekologický vliv, atd. Krom výrob vzpomenu též potenciál cestovního ruchu. Chladně se postavil k dotacím, resp. ke kofinancování, neboť to je přístupné jen bohatším.

Psychoterapeutka Patricie Anzari se rozhovořila o vhodnosti a nutnosti společného postupu, spolupráce a sdílení. Soustředila se na rovinu individuálního přístupu, ač uvedla, že pro dosažení nějaké změny (obecně) ve společnosti je potřebných 6 % osvícených. Zdů-

raznila nutnost změnu nejen hlásat, ale také dle ní žít. Kritizovala sobeckost mainstreamu, jeho koncentraci na vlastnictví a konkurenci, a proti němu postavila spiritualitu, vnímavost a harmonii s prostředím. Evropu označila za přešlechtěnou, degenerovanou, s malou ochotou ke spolupráci, přitom lidé jsou bytosti skupinové. Vyzdvihla festival lokální ekonomiky



► Farmář Vojta Hajný a jeho náklady na produkci biopotravin

ky jako zprávu dobré vůle, upozornila ovšem na těžkou cestu k rozšíření ducha spolupráce ve společnosti, kterou zasáhl proces psychopatizace. Krizi ovšem vidí jako přirozenou součást života, kterou lze překonat vnitřním zocelením a osobním příkladem pozitivní komunikace, nenásobením destrukce, nýbrž rozdáváním dobré nálady a pomoci.

„Nenesitelnou lehkost nakupování“ rozebral Milan Štefanec (Nesehnutí) v přednášce o marketingových praktikách a o manévrech řetězců v územním a stavebním konání. Konstatoval pokles počtu obchodů od r. 2000 z 19 na nynějších 15 tis., když přitom množství supermarketů vzrostlo z 900 na 1349 a hypermarketů z 68 na 314, což snížilo možnosti zákazníků kupovat místní produkci. Dopadlo to ovšem i na dodavatele, pro něž výpadek velkého odběratele je již daleko více citelný, než



► Milan Štefanec a za ním graf vývoje počtu obchodů, super a hypermarketů v ČR v letech 2000-15

dříve výpadek malého obchůdku, jsou pod cenovým tlakem řetězců a někteří přistupují na práci ve mzdě, čímž přicházejí o svoji značku a historii a komplikují si tak možnost získání dalších odběratelů. Štefanec popsal několik způsobů, jak velké řetězce dovedně vysávají veřejné peníze (infrastruktura, komunikace apod.), přičemž upozornil, že obce mají někdy v územním a stavebním řízení slabší postavení než občané. Přiblížil i další praktiky, kdy např. problematickou výstavbu obstarává jiná firma než řetězec, navíc utajovaný, takže těžko proti němu použít bojkot. Vyložil, jak v jednom případě protest občanů proti likvidaci zelené firma obešla tím, že přislíbila výsadbu náhradních nových stromů, takže získala

## ŠTEFANEC POPSAL NĚKOLIK ZPŮSOBŮ, JAK VELKÉ ŘETĚZCE DOVEDNĚ VYSÁVAJÍ VEŘEJNÉ PENÍZE

povolení na vykácení stromů nadlimitního průměru kmene, ale nově vysazené stromky zanedlouho vykácela též – na ně jako podlimitní už povolení třeba nebylo. Dalším problémem je zaměstnávání agenturních pracovníků, což řetězci ulehčuje promptní změny počtu personálu, ale přináší to rovněž rozdílné platy

za stejnou práci, kdy záleží na tom, zda jste zaměstnancem řetězce či agentury. Vysvětlil též, proč třeba není koření řazeno dle abecedy, jak jsou zákazníci lákáni na pár desítek druhů levného zboží, ale tisíce položek je předraženo, jaký je význam velkých košíků, dopad frekvence průvodní hudby, jak se uvažuje o zneužití vůně, k čemu slouží věrnostní karty, jak už byly zneužity čipy v oblečení atd.

Balamucení spotřebitelů se věnoval i moderátor programu „A dost“ Jan Tuna. Hovořil o různých potravinových přísadách, dochucovadlech, barvivech, stabilizátorech, zvýrazňovačích chuti, z čeho jsou vyráběny a jaké rizika pro zdraví člověka mohou nést. Upozornil kupř. na azobarviva, umělé sladidlo aspartan. Zdůraznil zvláště nebezpečí koktejlů různých látek, kdy výrobci využívají toho, že normy limitují jen jednotlivé nebezpečné látky, nikoli ale už jejich součet. Jak podotkl, tuto kličku užívají i někteří zemědělci při nasazování pesticidů, kdy sice nevyčerpají limit konkrétní látky, ale postupně nasadí třeba čtyři různé. Připomněl další finty velkých výrobců – natažení vody do masa a ryb, mleté „maso“ aj. Právě na tom, jak velké procento z prodávané potravy tvoří voda, hydrolyzované bílkoviny a jiné falešné suroviny, popřel mýtus drahé kvalitní potravy, protože v levném, ale nastavovaném zboží je podstatné suroviny velmi málo. Vyzdvihl fakt, že právě místní výrobci mohou být spotřebiteli lépe kontrolováni, než vzdálení velkoproducenti s provozy kdoví kde. Vyslovil se – podle vzoru předmětu finanční gramotnosti – pro zavedení školního předmětu spotřebitelská gramotnost.

Jan Rapin rozebíral téma turistického ruchu, turistického rozvoje území. Posteskl si nad tím, že dotace jsou jen roční, což znesnadňuje realizaci víceletých, složitých záměrů.

Soukromý zemědělec Vojtěch Hajný, produkuje tzv. biopotraviny, seznámil přítomné s ekonomikou farmy, s nákladovostí biopotravin, ať již biovejčec, biomléka, biosýrů či biomasa. Představil spotřebu krmiv, hodin práce (200 Kč/hod. včetně odvodů), cenu kvalitních nosnic, bachyní atd., jejichž součty, jak dodal, třeba navýšit o 30 až 40 %, aby byly vykryty náklady na další zařízení, obnovu techniky, budov atd. Přiznal též, že je obtížné sehnat spolehlivé pracovníky do zemědělství – za 3/4 roku vystřídal 7 adeptů na jedno volné místo... ◀ (kru)

# ŘECKÁ NOTA NA MÍRÁKU

**S**luníčko mizí kdesi za nedohledným horizontem moře – tak tento zážitek z řeckých ostrovů se v Praze na náměstí Míru 16. září nekonal. Sluníčko naposledy mohlo zamrkat odněkud z Ječné, či spíše, a to mohlo trochu navodit atmosféru, z Jugoslávské. Ovšem nádech teplého letního podvečera či večera na pomaličku vychládajícím náměstí v městečku uprostřed olivových hájů se, kam se scházejí občané po úporném horkém dni, se vysledovat dal. Vysoký cihlový novogotický kostel svaté Ludmily není bílým pravoslavným kostelíčkem a cinkot tramvajů není cinkotem skleniček s metaxou či ouzem, ale řecké melodie a tance, do nichž se v závěru zapojily desítky diváků, oživovaly vzpomínky na kolébku demokracie.

Právě převrnutí kolébky demokracie mezinárodními finančními institucemi a eurounijní mocí stálo u zrodu myšlenky uspořádat v Praze akci sounáležitosti s Řeckem. SPaS, SDS, AZ spolu s řeckou komunitou v ČR a dalšími příznivci připravili akci „Řecko v srdci, Řecko v nás“, na níž vystoupili zpěvačky Martha a Tena Eleftriadu se skupinou Parea, Jannis Moras skupina, taneční soubor Akropolis, Jannis Kapnistis a spol., a kromě umělců také předseda SDS Milan Neubert, moderátor Petr Salava, poslanec ČSSD

zadlužování státu, občanů a současně bohatnutí pár vyvolených.

Největší prostor ovšem měla hudba a písničky. Divácký dav čítal 250 až 350 lidí, podle toho, jak Pražané vystupovali z metra a tramvajů a



zastavovali se cestou domů, před nákupy, po nákupech, před posezením s přáteli, po posezení s nimi, cestou do kina či divadla. Někteří jen na pár minut, další na desítky, většina vydržela celé dvě hodiny. Mezi těmi, kdo dlouho přihlíželi, byli kupř. herci Jan Přeučil a Eva Hrušková s přáteli. Ostatně už začátek přilákal stovky lidí – elektrizující hudba Mikise Theodorakise z filmu Řek Zorba strhla hned desítky z nich ke známému tanci. Tanečníci, zejména tanečnice, z řad diváků (někteří patrně z tanečních kurzů sester Eleftriadu) se pak vrátili na scénu v závěru, kdy vytvořili kruhy a zástupy, jaké známe z Řecka a Makedonie (Jedna z vystupujících tanečních skupin také byla makedonskou – Makedonie zabírá velkou část Řecka, či spíše naopak.).

Sluníčko již bylo dávno za obzorem, když hudba dohrála. Tanečníci se přestali držet za ruce, jejich kruhy a pásy se rozpadly na hloučky, páry a jednotlivce a postupně se spolu s dalšími diváky vytráceli z náměstí. Vzduch večera na sklonku léta v české metropoli chladl výrazně rychleji než pod Akropolí, ale snad duch toho večera v myslích Pražanů přežíval a třeba přežívá déle. Kdo ví, kolika zůstane v paměti jen vzpomínka na muziku a tanec, radost z akce, na níž náhodně natrefil, a kolik si přitom uvědomí, že převrnutá řecká kolébka demokracie je i jeho kolébkou. ◀ (kru)



Jaroslav Foldyna a ekonomka Ilona Švihlíková. Vzpomenuty tak byly jak přírodní a kulturní krásy Řecka, tak jeho osobnosti i prostí lidé, tak právě i jeho a jejich nejnovější politický, ekonomiky a sociální osud, kdy nadnárodní korporace a jejich političtí misionáři v MMF, ECB a EK dusí předlužené Řecko, které po letech s novou vládou zvedlo hlavu a chtělo se vymanit ze spirály

# ŘECKO BYLO PRVNÍ

## JAN KELLER



**S**nad v žádné jiné záležitosti nejsme dnes podrobeni tak masivní propagandě jako v případě Řecka. Na jedné straně prý stojí Řekové jako údajně nevěrohodní a nespolehliví dlužníci, na straně druhé prý solidní a racionálně uvažující věřitelé, především ti němečtí. O tom, jak neuvěřitelně a nenasytně si solidní věřitelé mastí kapsu na úkor Řeků, se příliš nemluví.

Co je vlastně solidního na jednání finančních institucí, které půjčovaly Řecku i přesto, že bylo dávno jisté, že své půjčky nebude moci splatit? Co je racionálního na tom, že se Řecku jakožto členu NATO nabízejí horem dolem ke koupi americké tanky a německé ponorky, aby se mohlo bránit svému sousedu, který je rovněž členem NATO?

Evropská unie sehrává v případě Řecka úlohu velkého pokrytce. Navenek se tváří jako solidární útvar, vevnitř jsou však jednotlivé ekonomiky tvrdě hnány proti sobě. Společná měna euro, která vyhovuje nejsilnějším z nich, drtí ty slabší.

Za propagandistickou clonou respektování různosti jsou všechny národy postaveny před jednu a tu samou volbu. Buď budou „dobrovolně“ osekávat veřejný sektor, snižovat platy a udržovat seniory a další velké skupiny obyvatel kousek nad hranicí bídy, anebo se zadluží a přijde exekutor, který nařídí privatizaci všeho, co ještě není soukromé. Až bude vše státní pod cenou prodáno a veřejný sektor zlikvidován, přistoupí se nuceně ke snižování platů a tvrdosti vůči seniorům, nižším příjmovým vrstvám a celým patřům vrstev středních.

Evropa není v krizi proto, že by Řekové lenošili a popíjeli ouzo. Takové pomluvy o nich šíří ti, jejichž vinou narůstá majetková i příjmová nerovnost mezi privilegovanými a zbytkem společnosti prakticky ve všech zemích Evropy.

V Řecku, jehož klasické pravicové i levicové strany jsou zkorumpovány ještě více než v jiných zemích, probíhá experiment, jak obyvatelstvo celé jedné země vyvlastnit od zbytku toho, co zatím ještě není v rukou nadnárodních korporací a velkého finančního kapitálu.

Podle běžných neoliberálních praktik jsou samozřejmě za viníky problémů vydáváni chudí, marginalizovaní a ti, kdo jsou bez práce. Oběti systému, které nemají šanci se bránit, jsou prohlášeny za skutečné příčiny systémových potíží. Ti, kdo tvrdí, že Řekové jsou nezodpovědní, nerozlišují mezi zkorumpovanou špičkou země a rostoucí masou obyvatel, která už teď žije na hranici bídy. Ti, kdo tvrdí, že věřitelé jsou zodpovědní, namlouvají lidem, že bankéři nevědí, komu půjčují.

Nenechme se podobnými bajkami ošálit. Po Řecích přijdeme na řadu my. ◀



► Jan Keller





# VŠICHNI JSME ŘECI

## VÁCLAV BĚLOHRADSKÝ

**K**aždý, kdo se ptá, o co jde, v Řecku by měl znát text Janise Varoufakise z Le Monde diplomatique č. 737, 2015, k dispozici v Denikreferendum pod názvem „Měli jediný cíl – ponížít nás“. Čteme v něm například: „Francouzský ministr financí Michel Sapin ... vyzval všechny účastníky jednání, aby se pokusili uvést v soulad dřívější dohodu ... s právem řeckého lidu dát své vládě mandát k přehodnocení významných stránek této dohody. Hned po něm si vzal slovo pan Schäuble a pana Sapina uzemnil: To přece nejde, aby volby mohly cokoliv měnit!, odsekl, i když velká většina přítomných panu Sapinovi přitakávala.“ Varoufakis dodává, že mu vstoupily slzy do očí, když viděl takto poníženou Francii.

Cílem německé politiky vůči Řecku není řešit dluhovou krizi v jedné zemi eurozóny, ale definitivně vytlačit demokracii z politického

rozhodování v zemích EU, potlačit moment nepředvídatelnosti a rizika, který je vepsán do svrchované vůle lidu. Velký francouzský filosof demokracie, Claude Lefort, napsal, že na demokracii je charakteristické to, že moc tu nemá žádné pevné místo ani nositele ve společnosti, může se zformovat kdekoli a vzít na sebe nepředvídatelné formy: svrchovaná vůle je instancí, které demokraté připsali funkci rozvrátit ztuhlé formální struktury a tak obnovit jejich původní smysl. Eurokracie má jiný cíl: nastolit systém, v němž se rozhoduje jen tam, kde demokratické principy neplatí, kde je demokracie suspendována, kde každé rozhodnutí je sebezpotvrzení mocenského statu quo. Je třeba si neustále připomínat, že tento proces dedemokratizace probíhá pod hegemonickým tlakem Německa, které do něj promítá své absolutistické pojetí antiinflační politiky a

preferenci pro korporativně-technokratické řízení společnosti. Německá sociální demokracie, která se na této destrukci evropské demokracie podílí, přestala definitivně být stranou demokratické levice.

Varoufakis komentuje to, co zažil takto: „Během této schůze oznámil předseda Dijsselbloem, že chce svolat další schůzku, a to týž večer, ale beze mne... Protestoval jsem s tím, že nikdo nemá právo vylučovat z jednání ministra financí jednoho členského státu eurozóny a požadoval jsem právní objasnění situace ... sekretariát euroskupiny dal tuto odpověď: Euroskupina nespočívá na žádném právním základě. Je to neformální skupina, a proto žádný předpis neomezuje postup jejího předsedy. Připadalo mi to jako nápis na náhrobním kamenu Evropy, ... Té Evropy, kterou jsem považoval... za kompas svého života.“

Evropským demokratům nezbyvá než začít dlouhou cestu obnovy demokratické legitimacy bez opory sociálně demokratických stran, které v řecké krizi prokázaly, že jsou jen „manažery globalizovaného kapitalismu“ (Badiou), že přestaly existovat jako „síla změny“. ◀



► Václav Bělohradský

# KDO SE BOJÍ JEREMYHO CORBYNA / LENKA VRÁBLÍK

Zvolení „levicového radikála“ Jeremyho Corbyna do čela labouristů vyděsilo konzervativní Anglii.

„Silné vítězství Corbynovi mimo jiné umožnila změna volebního systému strany, kterou prosadil předcházející lídr Ed Milliband. Poprvé předsedu namísto zástupců odborů, poslanců a členů strany volili přímo řadoví členové strany. Navíc se, po uhrazení poplatku tři libry, do volby předsedy mohli zapojit i příznivci strany.“

„Hlavní zbraní nového lídra labouristů je, že ze své strany udělá skutečnou opozici. Cameron po dlouhou dobu totiž měl opozici, která v podstatě sdílela jeho názory. ... Nový lídr opozice naopak odmítne politiku vládnoucí strany jako takovou a bude mít možnost představit zásadně jinou vizi.“

„Jisté je, že se politická debata znatelně posouvá doleva. Po třiceti letech se v Británii objevil politický lídr, který na konkrétních příkladech a zákonech hodlá ukázat, že současná vládní politika je extrémně pravicová a rozhodně ne jediná objektivně možná. Že desintegrace sociálního státu je jen jedním z možných přístupů k řešení ekonomické a sociální krize a že neoliberální budoucnost nalinkovaná Blairem v devadesátých letech není nevyhnutelná.“ ◀

A2 / 18. 9. 2015

► Dostupné z: <http://a2larm.cz/2015/09/kdo-se-boji-jeremy-corbyna/>



► Jeremy Corbyn



## DOPORUČUJEME

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=-QQF4RORJJ8](https://www.youtube.com/watch?v=-QQF4RORJJ8)

Video Social Watch: Krize ustupuje, ale společenská nesnášenlivost roste. Záznam z tiskové konference z 19. srpna 2015 v pražské Mlnské kavce, kde vystoupili Ilona Švihlíková a Tomáš Tožička.

[HTTP://WWW.SEMILY.CZ/O-PARTICIPATIVNI-ROZPOČET-JE-ZAJEM/D-3441](http://www.semily.cz/o-participativni-rozpočet-je-zájem/d-3441)

Článek „O participativní rozpočet je zájem.“ Až do 31. srpna tohoto roku mohli semilští občané podávat své návrhy na různé investiční akce ve veřejném prostoru na území města Semily, a to díky zavedení participativní části městského rozpočtu pro rok 2016.

[CESKAPOZICE.LIDOVKY.CZ/MILAN-ZELENY-NEPROZIVAME-KRIZI-ALE-ZMENI-EKONOMICKEHO-SYSTEMU-PSZ-/TEMA.ASPX?C=A150717\\_123221\\_POZICE-TEMA\\_LUBE](https://www.ceskaopozice.lidovky.cz/milan-zeleny-neprozivame-krizi-ale-zmeni-ekonomického-systemu-psz-/tema.aspx?c=A150717_123221_POZICE-TEMA_LUBE)

„Přirozená evoluce se proměnila v kulturní. Nemění se naše schopnosti – lidé před tisíci lety měli stejné mozky jako my. Mění se kultura. Evoluční kultura se zrychluje. Ale řada lidí, kteří by se o to měli zajímat, této akceleraci nerozumí, nebo jim nevyhovuje. Rozhodně o ní nemluví,“ říká v rozhovoru pro Českou pozici česko-americký ekonom Milan Zelený.

[HTTP://LITERARKY.CZ/BLOGY/MAREK-EZANKA/20760-ZA-CO-SE-BIT](http://literarky.cz/blogy/marek-ezanka/20760-za-co-se-bit)

Marek Řezanka o boji za práva zaměstnanců.





## PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET

# „TATI, NÁM TO ŘÍKALI VE ŠKOLE“

**P**olitici a úředníci MČ Praha 10 rozběhli propagaci a osvětu participativního rozpočtu na více frontách a s velkým nasazením. Rovněž MČ Praha – Zbraslav postoupila, zveřejnila pravidla a ustanovila koordinátorku parozu.

MČ Praha 10 věnovala parozu, resp. programu „Moje stopa“, ve dvou číslech radničního časopisu Desítka více než pět stran. V č. 8. úvodník a tři stránky, v č. 9. další dvoustranu. Popisuje paroz, uvádí příklady ze zahraničí a ze minulé účasti občanů na investicích P10, představuje pravidla pro P10 a harmonogram postupu, otiskuje příklad podání návrhu, slovo má starostka Radmila Kleslová, jsou zde dva rozhovory s koordinátorkou Kateřinou Vávrovou (tel. 267 093 639), odpovědi na nejčastější dotazy a také prezentace Agory, která je odborným poradcem. Informace ÚMČ ale pustila i dalšími kanály. Jak jsme se přesvědčili s Líbou Staňkovou při rozdávání informačních letáků před OC Eden, dostaly ji nejen učitelky, nýbrž i děti, neboť jak pravila jedna asi desetiletá dívčina při předávání letáku a vysvětlování možností občana: „Tati, nám to říkali ve škole.“ Dá se očekávat, že třeba tatínkovi připomene, zda již nějaký návrh podal. Povědomí o parozu prozradilo asi 15 % oslovených lidí, kteří mířili v sobotu dopoledne na nákup. Zájem o možnostech sousedů projeví i někteří obyvatelé z Prahy 4.

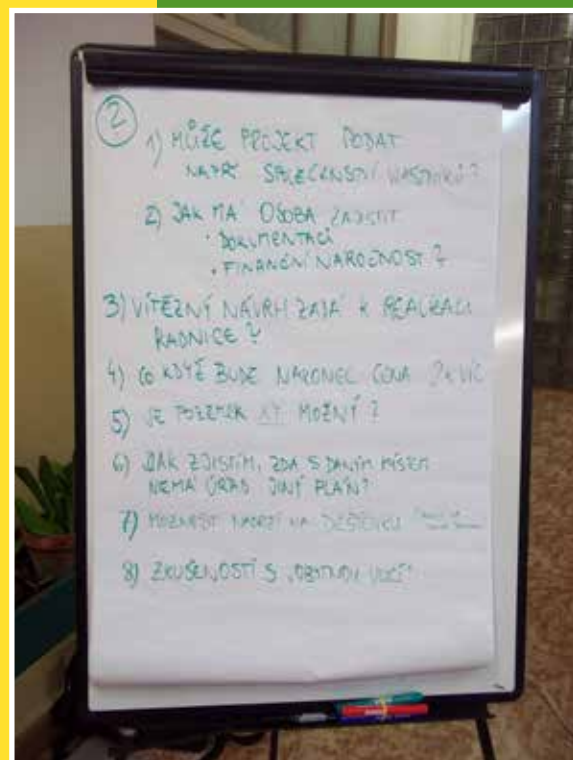
ÚMČ P10 již uskutečnil čtveřici informačních setkání, na nichž představil paroz, kde se odpovídalo na otázky zájemců a také se cvičně shromažďovali návrhy od přítomných na drobné investice, např. zklidnění ulice, lavičky apod. Přítomno bylo asi 20 lidí, rozebírala se třeba právě otázka zklidnění ulice, tj. povolení a rozmístění značek, zpomalovacích prahů, zúžení vozovky, výsadba zeleně atd., co může MČ a co musejí jiné instituce. Padla i otázka na zapojení vlastní firmy do realizace návrhu atp. – to přímo sotva, poněvadž se jde přes výběrová řízení, ovšem výhodou pro autorovu firmu je znalost věci. Nyní již běží období shromažďování návrhů, které skončí 13. 11.

Zbraslav v říjnu rozbíhá informační kampaň, 15. října pořádá setkání s občany. Informace jsou na webu MČ a v říjnovém zpravodaji. Do 30. 11. budou sbírány návrhy; návrh musí podpořit 15 občanů. Oblast určení návrhů není dána, tj. lze na infrastrukturu, zeleň, odpady, akce atd. Celkem je vyčleněno 600 000 Kč, na jeden projekt max. 150 000 Kč. Koordinátorkou je Mgr. Anna Dušková, tel. 734 159 649. ◀ (kru)

### ODKAZY

[www.moje-stopa.cz](http://www.moje-stopa.cz)

► Na informativní schůzce k parozu, kterou uspořádal ÚMČ Prahy 10 v ZŠ Švehlova, zaplnily jednu nástěnku cvičné návrhy parozu na mapě Zahradního měst a druhou různé dotazy k parozu a podávání návrhů



# MAREK HRUBEC „EVROPSKÝM OBČANEM“



► Šimon Pánek, Dita Charanzová, Kateřina Konečná a Marek Hrubec při slavnostním předání Cen evropského občana

**C**enu evropského občana za rok 2015 obdržel Marek Hrubec, sociální a politický filosof, ředitel Centra globálních studií Filosofického ústavu Akademie věd ČR, aktivní účastník řady akcí a iniciativ, mj. člen AZ, ovšem zejména od loňského roku první rektor East Afrika Star University, což byl také hlavní důvod nominace a udělení zmíněné ceny EU.

Slavnostní ceremoniál pro předání ocenění Evropského parlamentu udělovaného od r. 2008 je pro všech 47 letošních laureátů naplánován na tento měsíc v Bruselu, ovšem národní předání plaket se už uskutečnilo 24. září v Evropském domě v Praze. Spolu s Markem Hrubcem získala ocenění organizace Člověk v tísni, za níž převzal plaketu její ředitel Šimon Pánek. Letos obdržel EP 74 nominací, za návrhem pro M. Hrubcem stála europoslankyně Kateřina Konečná (KSČM), za nominací Člověka v tísni její kolegyně Dita Charanzová (ANO).

K. Konečná vyzdvihla vědeckou a organizační činnost M. Hrubce v oblasti rozvoje občanské společnosti, za mír, humanitu a spravedlnost, za participaci občanů na řízení věcí veřejných. Zvláštní uznání vyslovila úsilí laureáta překonávat předsudky, nejt s mainstreamem, analyzovat problémy a věnovat se opomíjeným věcem a souvislostem. Poukázala na zájem a odvahu M. Hrubce o dění v Africe, o její

vzdělanostní a sociální růst, o zvýšení šancí pro její obyvatele trpící místními válkami a vykořisťováním nadnárodními korporacemi. Universita v Burundi, kterou M. Hrubec nyní vede, leží právě v oblasti velkého napětí, kde se střetávají zájmy nadnárodního kapitálu těžícího zde důležité suroviny (např. koltan potřebný pro mobily apod.) a práva místních občanů Burundi, Rwandy a Konga na důstojný vlastní život a demokratickou správu své země. M. Hrubec se ve svém vystoupení dotkl českým mainstreamem dezinterpretovaného pojetí lidských práv, které je odlišné od světového. Položil důraz na odstraňování chudoby, na boj za důstojnou práci, na nutné zvýšení vzdělanosti, přičemž odsoudil politiku západních zemí a korporací, které mj. rozněcují etnické konflikty, spoluorganizují politické a vojenské převraty, aby zabránily stabilizaci africké společnosti, posílení jejich států a

► Pořadatelé ceremoniálu tvrdili, že Cenu evropského občana není spojena s finančním oceněním. Neměli pravdu, Marek sice neobdržel jako teolog Tomáš Halík nedávno za Templetonovu cenu 1,1 mil. liber, tj. 36 „míčů“ v českých korunách, ale i tři míče ho potěšily.





## PRAPOR PROALTU PONĚKUD ZPLIHL



**V**ětšina pražských členů iniciativy ProAlt v pátek 25. září rozhodla o zrušení občanského sdružení ProAlt a odmítla dál se v iniciativě angažovat. Fungovat nadále budou buňky iniciativy ProAlt v Opavě/Ostravě a v Českých Budějovicích.

Iniciativa ProAlt vznikla krátce po sněmovních volbách v r. 2010 ve stejný týden, jako Alternativa zdola. Soustředila se na kritiku neoliberálních reforem vlády Petra Nečase, zejména na kroky ministra financí Miroslava Kalouska, ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka, ministra zdravotnictví Leoše Hegera, ministra školství Josefa Dobeše a též ministra zahraničí Karla Schwarzenberga. Pořádala nebo spolupřádala – s ČMKOS, AZ, NeZa, HzPD, SocSol, SPaS, s KSČM, Piráty, se členy ČSSD, SZ aj. – řadu demonstrací, happeningů a konferencí. ◀

(kru)



► Častým terčem kritiky ProAltu byl Miroslav Kalousek

vzestupu jejích obyvatel. Podtrhl, že při zkoumání situace Afriky, a nejen jí, je nutné dávat všechny vlivy, včetně uvedeného vměšování západních států a firem, do souvislostí, jinak není možné skutečné, kritické poznání různých aspektů globálního kapitalismu, jejich řešení a další, efektivní postup.

Š. Pánek se věnoval jak výčtu akcí, statistickým datům o 23-letém působení ČvT (2,3 mil. lidí dostalo přímou pomoc, pomoc pro 1000 rodin politických vězňů, 290 škol zapojeno do vzdělávacích kurzů atd.), tak i myšlenkových východiskům organizace. Vymezil se jak proti ultrapravicí, „bezbřehému idiotskému liberalismu“, tak vůči ultralevici. Vzpomenul činnost ČvT v Africe, na Blízkém východě, na Ukrajině, mj. prohlásil, že politici se sami dostali do slepé uličky, kritizoval média za šíření a přiživování strachu a postavil se proti alibistickému cynismu, pragmatismu či konzervativním křesťanům, exekucím i právníckým lobby. Přiznal též ovšem, že ČvT v některých státech, k jejimž politice má výhrady, při svém působení vědomě porušuje zákony; ostatně den po udělení Ceny byl ČvT vykázán z Donbasu. ◀

(kru)

# VÝSLEDKY ANKETY K TRVALÉ UDRŽITELNOSTI

**A**Z se připojila k červnovému Evropskému týdnu udržitelného rozvoje anketou, která měla za cíl zjistit, nakolik jsou si lidé vědomi souvislostí, hranic, příčin, možností a co všechno jsou ochotni vynaložit či obětovat. Zda rozumí tomu, že nejde „jen“ o ochranu životního prostředí, nýbrž o celý způsob života jedince a společnosti a hodnotové nastavení.

Poskytla ale i další podněty k přemýšlení, možnost dozvědět se něco o lidech kolem AZ, o příznivcích AZ a jejich kontaktech. Pozvánku k vyplnění ankety dostali příznivci AZ, vždy s prosbou o další sdílení dotazníku Survio, který se

vyplňoval online. Metodou sněhové koule byly získány tři stovky vyplněných dotazníků, z nichž 45 % neznalo občanskou iniciativu AZ.

Odpovídali převážně lidé s vysokoškolským vzděláním (přes 60 %), kteří jsou pravděpodobně ochotnější k aktivitám tohoto druhu. Praha byla uvedena jako bydliště dvou pětina dotazovaných (zastoupeny byly všechny kraje, nejméně

Karlovarský a Jihočeský po 2 %). Mezi respondenty byli zastoupeni dospělí všech věkových kategorií poměrně rovnoměrně. I názorově byl vzorek dost pestrý, což se projevilo hlavně v otevřených otázkách. Reprezentativní výzkumy veřejného mínění na téma životního prostředí provádí každoročně CVVM (Centrum pro výzkum veřejného mínění).

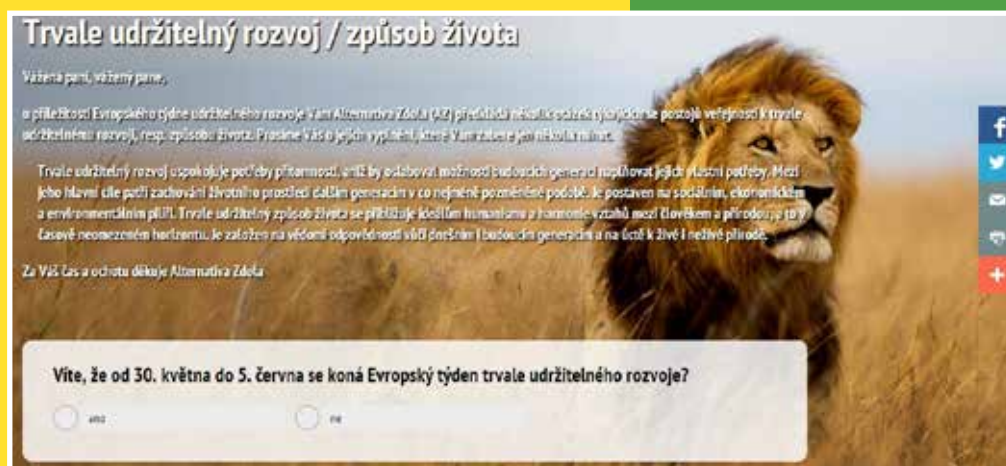
Stručně představím vybrané výsledky ankety týkající se: hodnotových orientací, každodenního chování, zásadních problémů a jejich řešení, a nakonec osobností a organizací, kterých si respondenti váží pro jejich přístup k trvalé udržitelnosti.

## 1. HODNOTOVÉ ORIENTACE – MÍR, RODINA A PŘÍRODA

V hodnocení důležitosti se z deseti nabídnutých hodnot nejvýše v průměru umístily (1 = velmi důležité až 4 zcela nedůležité):

1. Mír (průměr = 1,1)
2. Rodina (1,2)
3. Příroda/životní prostředí (1,3)
4. Přátele a známí (1,6)
5. Práce (1,6)

Jako nejméně důležitá bylo řazeno Náboženství, víra (průměr 3,3). S odstupem se také jako relativně málo důležitý respondentům jevil ekonomický úspěch (2,7), jehož medián (střední hodnota) byl stejně jako u víry jen „nepříliš důležitý“. Relativně nízko lidé zařazovali také Politiku (2,2), což je poměrně překvapivé vzhledem k tomu, že vzorek vzhle-



dem ke způsobu výběru a vyššímu vzdělání tvoří pravděpodobně lidé, kterým by politická participace mohla být bližší, než běžné populaci. Starší lidé nad 60 let si cenili mír (ještě o něco více než mladší) (1,0), práci (1,4) a také politiku (1,7). Naopak, mladší lidé do 39 let hodnotili jako důležitější seberealizaci (1,5) a volný čas (1,6). Muži hodnotili o něco výše politiku a práci, u žen zase větší důležitost získaly rodina, přátelé a známí, seberealizace či náboženství.

## **2. KAŽDODENNÍ CHOVÁNÍ – ŽENY SE SNAŽÍ VÍC**

Třídění odpadů je podle reprezentativního výzkumu CVVM (2014) nejčastějším projevem ekologického chování veřejnosti, když třídí přes 80 % obyvatel (47 % tak činí vždy). Také u respondentů ankety AZ se z osmi činností nejčastěji lidé hlásili ke snaze o minimalizaci odpadů a třídění odpadů – dokonce 85 % tak činí pravidelně (jen 2 % vůbec). Nadpoloviční většina v anketě také uvedla, že volí šetrnější druhy dopravy a šetří energiemi. Dvě pětiny se aktivně pravidelně zajímají o témata související s udržitelností a diskutují o nich.

K dobrovolnictví u ekologických nebo sociálních organizací se přihlásila třetina respondentů, což není málo, zatímco přibližně polovina nemá zatím tuto zkušenost. Méně často přispívají respondenti finančně na ochranu životního prostředí nebo na sociální pomoc. Nikdy nepřispěly dvě pětiny respondentů a 44 % přispívá pouze občas. Na zlepšování prostředí v místě, kde lidé žijí, se podílí občas asi polovina dotázaných, pětina tak dosud neučinila.

Aktivnější u všech osmi položek vycházejí ženy, což se nejvíc projevilo u finančních příspěvků a spotřebitelského chování: bojkoty z etických důvodů, nákup výrobků lokálního/regionálního původu.

## **3. NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JSOU PROBLÉMY S VODOU, OZBROJENÉ KONFLIKTY A KONCENTRACE MOCI**

Jádro dotazníku tvořily dvě baterie obsahující po 18 položkách, u nichž se hodnotila důležitost (škála 1-4). První baterie se týkala problémů, druhá možných řešení problémů.

Všechny předložené problémy byly považovány za důležité. Nejzávažněji hodnotili dotazovaní problémy spojené s vodou (nedostatek pitné vody, znečištění) a také války a konflikty (průměr 1,2). Jako velký problém vnímají také přílišnou moc peněz a korporací (1,3) nebo problémy spojené s toxickým znečištěním půdy a půdní erozí, znečištěné ovzduší, smog a kácení deštných lesů (vše 1,4).

Za relativně nejméně důležité respondenti považovali nerovnosti mezi muži a ženami (2,2; jediná položka s průměrem >2). Jako méně důležité respondenti zařadili ještě otázky přelidnění a růstu populace, nezaměstnanosti, chudoby/bezdomovectví či epidemií/zdravotní péče. Sociální problematiku dotázaní nepovažovali za nejvyšší prioritu. Větší důraz kladli na politické a mocenské problémy, zacházení s přírodními zdroji a životním prostředím, které souvisí bezprostředněji víc s hospodářstvím.

Ženy kladly o něco větší důraz než muži na problémy s vodou a půdou, kácení deštných lesů a snižování biodiverzity, průmyslovou výrobu nebo nerovnost mezi muži a ženami. Muži považovali za větší problém než ženy nezaměstnanost. Lidé do 39 let za větší problém než starší generace považovali úbytek biodiverzity a problémy týkající se planety Země, na rozdíl od dotázaných nad 60 let, kteří kladli větší důraz na války, moc peněz, velmocenskou politiku, obecně na mocen-

**EVROPSKÝ  
TÝDEN  
UDRŽITELNÉHO  
ROZVOJE  
30. KVĚTNA – 5. ČERVNA**

ské nerovnosti, dále na nezaměstnanost a sociální problémy (zdravotní péče, bezdomovectví).

#### **4.ŘEŠENÍ V UVÁŽLIVÉM ZACHÁZENÍ S PŘÍRODNÍMI ZDROJI, OCHRANĚ PROSTŘEDÍ A ZMĚNĚ SMÝŠLENÍ**

Upřednostněná řešení současných problémů do značné míry odpovídají charakteristice nejdůležitějších problémů – především lepší hospodaření s půdou a vodou a globální ochrana životního prostředí (průměr 1,3). Za potřebnou respondenti považovali také změnu ve smýšlení lidí, větší harmonii ve společnosti a objektivní a úplné informace, média (1,4). Média a obecně způsoby šíření informací hrají v globální změně velmi důležitou úlohu.

Jako relativně méně důležitá respondentům připadala opatření týkající se zrovnoprávnění vztahů mezi muži a ženami (2,1), náboženská tolerance (1,9), solidarita s nejhudšími zeměmi a obyvateli (1,9), péče o znevýhodněné či důraz na lidská práva, demokracie (1,8).

Ženy více zdůrazňovaly harmonii ve společnosti, ústup konzumní kultury, šetrné způsoby výroby, péči o znevýhodněné nebo náboženskou toleranci. Muži o něco větší důraz kladli na snížení nerovností mezi bohatými a chudými.

#### **5.VÁŽENÁ OSOBNOST/ORGANIZACE NA POLI TRVALÉ UDRŽITELNOSTI**

Otevřenou otázkou jsme zjišťovali, jakých organizací a osobností si lidé váží pro jejich práci pro dosažení trvalé udržitelnosti. Získali jsme odpovědi od 219 respondentů, z nichž někteří nevěděli nebo uváděli obecné charakteristiky, jiní jmenovali hned několik konkrétních příkladů. 58 osobností/organizací bylo zmíněno alespoň dvěma respondenty, ovšem více než dvě stovky organizací od působících lokálně až ke globálním, či významných osobností bylo uvedeno jednou.

Nejvíce respondentů (27) jmenovalo celosvětově proslulou ekologickou organizaci Greenpeace, která má také českou pobočku. Z dalších organizací byla jmenována vedle AZ nově vzniklá Koalice proti palmovému oleji, tradiční české ekologické organizace Hnutí Duha, Děti země, ČSOP, Arnika, humanitární organizace Člověk v tísni, sdružení Tereza zaměřené na environmentální výchovu, Společnost pro trvale udržitelný život (STUŽ), střechová organizace Zelený kruh. Z dalších lze jmenovat protiválečná iniciativu Ne Základnám, právní poradenství Frank Bold (EPS), vzdělávací Akademii soběstačnosti. Z mezinárodních organizací pak Lékaři bez hranic, OXFAM, OSN či Unicef nebo vzdělávací Schumacher College, síťová organizace zemědělců La Via Campesina. Ze stran byly zmíněny KSČM, Strana zelených, Zelení, z médií Sedmá generace.

Jako inspirující osobností byli jmenováni Ilona Švihlíková (24) a Jan Keller (15) prezentujících současnou českou levici. Opakovaně byli jmenováni také popularizátor vědy, geolog Václav Cílek, oblíbený herec a propagátor alternativních životních stylů či toltécké filosofie Jaroslav Dušek, ekologická ekonomka, vysokoškolská pedagožka Naďa Johanisová, Tomáš Tožička zabývající se rozvojovou pomocí a komunitní prací, fenomenologický filosof Erazim Kohák, který se dlouhodobě věnuje ekologické etice, z politiků Jan Veleba či Ivan David. Ze zahraničních osobností jmenujme indickou aktivistku a feministku Vandanu Shivu, americkou novinářku Naomi Klein, amerického lingvistu a veřejného intelektuála Noama Chomskyho či ruského preziden-



► Václav Cílek



► Jaroslav Dušek



► Naďa Johanisová



ta Vladimíra Putina. Z již nežijících osobností to byl nejčastěji první porevoluční ministr životního prostředí Československa a propagátor udržitelného životního stylu, zakladatel STUŽ Josef Vavroušek (9), lékař Albert Schweitzer inspirující etikou založenou na úctě k životu, indický duchovní vůdce, propagátor politiky nenásilí Mahátma Gándhí, jihoameričtí vůdci Hugo Chávez a Che Guevara, filosof a ekonom Karel Marx.

Někteří odpovídali obecně, například:

► „Organizaci neznám žádnou, všude jsou lidé, kterým jde o peníze až na prvním místě, případně mít moc ovlivňovat apod. Vážil bych si organizací, kde jsou lidé, kteří umí pracovat se svým egem.“

► „Vážím si každého člověka, který je otevřený a vnímavý.“

► „Budete se asi divit, ale vážím si každého, kdo nežene svět do války, aspoň trochu mluví pravdu, nebojí se dělat pro ostatní.“

► „Vážím si osobností, které svůj čas, život, své vzdělání předávají ve prospěch současné i příštích generací, charakterů.“

## ZÁVĚR

AZ uvítala obnovení činnosti Rady vlády pro udržitelný rozvoj a zapojení České republiky do celoevropské iniciativy Evropský týden udržitelného rozvoje. Iniciativa nebyla známa více než dvěma třetinám respondentů ankety. V následujících letech by se týdnu mělo dostat větší publicity. Anketa zachycuje v první řadě názory osob, které buď sympatizují s iniciativou AZ, případně jsou navázány na sociální sítě lidí z okolí AZ, byť činnost AZ přímo neznají. Je třeba upozornit, že z ankety není možné usuzovat na

postoje široké veřejnosti, protože se jedná o osoby většinou nadprůměrně angažované, s vyšším dosaženým vzděláním, více zastoupení byli obyvatelé hlavního města.

Anketa zjistila názory od lidí, kteří velmi vysoko řadí přírodu a nadřazují ji ekonomickým zájmům. Hodnotové zaměření a postoje ukazují na snahu většiny dotázaných vyhnout se konzumnímu a hédonistickému způsobu života, upřednostňovat (kvalitativní) rozvoj před (kvantitativním) růstem, spolupráci před soutěží, kvalitu života před spotřebou nebo vyznávat alternativní hodnoty ve smyslu J. Vavrouška (1991):

► Vědomí sounáležitosti s přírodou,

► Důraz na uvědomělou skromnost (př. uvědomělé spotřebitelství); slušnost, respekt a úctu, spravedlivost.

► Zájem o duchovní růst, sebepoznání, vzdělávání, stát se vzorem pro okolí (v první řadě v rodině, bydlišti a na pracovišti) a pěstovat dobré vztahy, solidární, ochota pomáhat a spolupracovat.

## Jak důležité jsou pro řešení současných problémů:

1 = velmi důležité, 4 = zcela nedůležité



Výsledky ukazují schopnost kritické reflexe negativních důsledků lidské činnosti na životní prostředí, společnost a lidské zdraví. Dotazovaní nacházeli příčiny nejen u jednotlivců, ale i na vyšších úrovních, jako v případě politických konfliktů nebo vlivu nadnárodního kapitálu. Vyjádřili svou snahu informovat ostatní, zvláště v nejbližším okolí. Nejběžněji respondenti k udržitelnosti přispívají soukromými aktivitami (domovní odpad, doprava, informování), méně se zapojují do činnosti organizací (dobrovolnictví, finanční podpora) nebo práce v obci. ◀

### ODKAZY

► Vavroušek, Josef. Závod s časem: Hledání lidských hodnot slučitelných s trvale udržitelným způsobem života. Dostupné na: <http://www.sustainable.cz/josefvavrousek.htm> (vyšlo v Brundtlandová, Gro Harlem (ed.). 1991. Naše společná budoucnost. Praha: Academia.)  
► Zpráva z výzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) „Vztah k životnímu prostředí a chování domácností – květen 2014“. Dostupná na: [http://cvvm.soc.cas.cz/media/com\\_form2content/documents/c1/a7252/f3/oe140617.pdf](http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7252/f3/oe140617.pdf)



Svoje připomínky, názory, komentáře, prosím pošlete na tuto e-mailovou adresu:

[zpravodaj-az@seznam.cz](mailto:zpravodaj-az@seznam.cz)

## NOVINKY Z PLATFORMY PRO SOCIÁLNÍ BYDLENÍ: NOC VENKU

Platforma v září uspořádala protestní akci proti novele připravené MPSV, která má snížit dávky na bydlení. Cílem má být boj s obchodem s chudobou ze strany majitelé ubytoven. Ale podle Platformy toto opatření především



ohrozí ty nejchudší obyvatele, kteří budou muset výpadek doplatit z peněz, které mají na jídlo. „Lidé na ubytovnách by se dostali do neřešitelné situace. Například v Ostravě člověk dostává na ubytování 120 korun na den, nově by měl stokorunu. Nabídka ubytování za takovou částku ale není. Lidé by neměli šanci,“ řekl ČTK předseda platformy Štěpán Ripka.

Protest spočíval ve vyjádření solidarity s lidmi nacházejícími se v bytové nouzi. Před úřadem ministryně Marksové strávili aktivisté noc z 29. na 30. 9. ve spacácích. K tomu kuchařky bez domova vařily polévku, obyvatelé ubytoven vyprávěli své příběhy, promítal se dokument a došlo i na hudební vystoupení.

„Situaci nejchudších mohl dávno vyřešit stále odkládaný zákon o sociálním bydlení.“ ◀

- CHCEME koncepci a zákon o sociálním bydlení, které umožní lidem dostat se z ubytoven do důstojného bydlení!
- NEHCEME nepromyšlenou novelu zákona o pomoci v hmotné nouzi, která vyhladoví děti žijící v ubytovnách!
- NEHCEME opakování Drábkových reforem.

Sledujte prosím aktuální informace a aktivity platformy na webu: <http://socialnibydeni.org/>  
Kateřina Vojtíšková

# Z BRUSELU I DOBRÁ ZPRÁVA

**P**očet podpisů pod peticí proti smlouvě o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP) dosáhl za rok, kdy sběr probíhal, výše 3 263 920. Pod peticí je i více než 20 tisíc podpisů občanů České republiky. Ve středu 7. října, čili rok po té, co sběr podpisů začal, doručili organizátoři petice petiční svazky před Evropské komisi. Jak uvedl Jan Májiček, koordinátor pro ČR, nejprve je úředníci odmítali převzít, nakonec ale podlehli tlaku průvodní demonstrace aktivistů z desítek evropských zemí.

„Stop TTIP sesbírala více podpisů, než se dosud podařilo jakékoliv jiné evropské občanské iniciativě. Evropská komise musí brát názor Evropanů vážně. Požadujeme zastavení vyjednávání úmluvy TTIP se Spojenými státy a odmítáme ratifikaci úmluvy CETA s Kanadou,“ sdělil Pavel Buršík, analytik kampaně Špatný vTTIP z nevládní organizace Iuridicum Remedium. „Během jednoho roku svůj podpis připojilo třikrát více lidí, než kolik je potřeba k úspěchu občanské iniciativy podle pravidel EU. Namísto sedmi zemí, v nichž je třeba dosáhnout určitého počtu podpisů, se nám podařilo dosáhnout kvora hned v 23 členských státech. Více než 500 organizací z celé Evropy je součástí iniciativy Stop TTIP,“ dodala Susan George z iniciativy Stop TTIP s tím, že „tento velký úspěch ukazuje, jak silný je napříč Evropou odpor vůči dohodám TTIP a CETA. Pokud jsou sliby EU ohledně transparentnosti a projednávání s občany míněny vážně, tak musí být zorganizováno slyšení v Evropském parlamentu a vyjednávání dohod musí být zastaveno.“

Ukončením petice však rozhodně boj proti TTIP nekončí, podtrhl Májiček. Nadále je nutno informace o nebezpečích TTIP šířit na veřejnosti a nepolevovat v obraně práv občanů, zaměstnanců a spotřebitelů proti přímému tlaku i podvodným manévřům korporací. Vy-

jednávání je stále tajné, byť něco odkrylo zveřejnění pozičního dokumentu EK. Obavy ale dokument nerozptýlil, nýbrž naopak, neboť potvrdil rizika ohledně arbitrází, regulační spolupráce, potravinářských aj. norem, postavení a práv zaměstnanců, uchování demokratických mechanismů a vůbec demokratického charakteru států a jejich pozice vůči korporacím. Zajímavé bude sledovat proces ratifikací obdobné pacifické smlouvy TTP (jejíž text má být tajen čtyři roky od započetí platnosti), který nyní začal. ◀

(kru)

**Zpravodaj AZ**  
(září 2015)

**Odpovědný  
redaktor**  
Karel Růžička

**Grafický design a sazba**  
Michal Černý

**Do tohoto čísla  
přispěli:**

Karel Růžička, Ilona Švihlíková,  
Kateřina Vojtíšková, Jan Keller,  
Václav Bělohradský

**Zdroj fotografií**  
[www.freeimages.com](http://www.freeimages.com)

## KONTAKTY

**Web:** [www.alternativazdola.cz](http://www.alternativazdola.cz)  
**E-mail:** [info@alternativazdola.cz](mailto:info@alternativazdola.cz)  
**Facebook:** [www.facebook.com/alternativa.zdola](https://www.facebook.com/alternativa.zdola)  
**YouTube:** kanál AlternativaZdola  
**Zpravodaj:** [zpravodaj-az@seznam.cz](mailto:zpravodaj-az@seznam.cz)